

Alle 30-vuotiaiden mielenterveyspotilaiden eläköitymiselle löydettävä vaihtoehtoja

Valtion nuorisoasian neuvottelukunta vaatii resursseja ja toimintatapojen uudistamista nuorten mielenterveysongelmiin puuttumiseksi ajoissa. Neuvottelukunnan puheenjohtaja, kansanedustaja Outi Mäkelä painottaa asian vakavuutta.

Nuorten mielenterveysongelmat ovat olleet tilastojen valossa jatkuvassa kasvussa. Mielenterveyden häiriöiden vuoksi eläkkeelle jääneiden alle 30-vuotiaiden määrä on yli kaksinkertaistunut vajaassa kymmenessä vuodessa. On arvioitu, että noin viidesosalla nuorista on jokin sellainen mielenterveysongelma, jonka hoitamisesta nuori hyötyisi. Lisäksi Kelan tilastojen mukaan mielenterveyden häiriöiden vuoksi maksetaan sairauspäivärahaa entistä useammalta päivältä.

Nuoret jakautuvat yhä selvemmin hyvinvoivaan enemmistöön ja oireilevaan, kasvavaan vähemmistöön. Alueelliset erot ovat huomattavia. Esimerkiksi mielenterveyden ja käyttäytymisen häiriöiden vuoksi työkyvyttömyyseläkettä saavien 16–24 -vuotiaiden osuudet vastaavanikäisistä ovat kasvaneet erityisesti Pohjois-Pohjanmaalla, Pohjois-Karjalassa ja Kymenlaaksossa. Pohjois-Savossa osuus on ollut korkea jo vuosia.

Nuorten mielenterveysongelmat ovat vakava poliittinen kysymys. Yhteiskunnan hyvinvointi mitataan sen herkimpien jäsenten hyvinvoinnilla. Lasten ja nuorten lisääntyvän huonovointisuuden tulisi olla hälytysmerkki kaikilla tasoilla perheistä poliittiseen päätöksentekoon.

Kouluihin ja eri asteiden oppilaitoksiin on saatava riittävät mielenterveyspalvelut. Opetuksessa on panostettava yhteisöllisyyden edistämiseen. Työelämän kehittämiseen on kiinnitettävä huomiota. Nuoren pääsy riittävän aikaisin terapiaan on taattava. On selvää, että ennaltaehkäisevät toimet tulevat korjaavia toimia edullisemmiksi, siksi nuorten mielenterveystalkoisiin kutsutaan kaikkia. Harrastustoimintaa on tuettava. Jokaisella nuorella tulee olla mahdollisuus harrastukseen, joka tukee kasvua ja joka tarjoaa mahdollisuuden omien vahvuuksien löytämiseen. Aito kohtaaminen ja vuorovaikutukseen asettuminen ovat jokaisen kansalaisen oikeuksia ja velvollisuuksia.

Lainsäädäntöä on kehitetty viime vuosien aikana. Tammikuun alussa astui voimaan nuorisolain uudistus, jonka mukaan kunnissa tulee olla nuorten ohjaus- ja palveluverkosto. Verkoston tehtävä on edistää nuorille suunnattujen palvelujen yhteensovittamista ja vaikuttavuutta. Nuorisoasiain neuvottelukunta kiirehtii valmisteltua terveydenhoitolain uudistusta, jolla veloitetaan järjestämään myös lukiolaisille ja ammatillisen toisen asteen opiskelijoille opiskeluterveydenhuolto. Nuorten osalta lakiesitys puuttuu nimenomaan mielenterveyden edistämiseen.

Lainsäädännöllinen pohja on kunnossa. On aika tarttua käytännön toimiin ja puuttuva ongelmiin varhain.

Lisätietoja antaa

Liisa Sahi, Nuorisoasiain neuvottelukunnan pääsihteeri, 0400 681 680